

Podmienky pre zabezpečenie súladu projektu so zásadou „nespôsobovať významnú škodu“ (DNSH)

A. Oprávnené aktivity: Verejná osobná doprava musia spĺňať nasledovné podmienky DNSH:

1. Činnosť, ktorá sa navrhuje je nevyhnutným predpokladom pre úspešnú realizáciu Investície a uplatňuje sa na ňu intervenčná oblasť so 100 % koeficientom v oblasti vypočítania príspevku ku cieľom v oblasti zmeny klímy a 40 % koeficientom v oblasti vypočítania príspevku ku cieľom v oblasti životného prostredia. Investícia predpokladá prijatie novej legislatívy s cieľom zjednotiť štandardy verejnej osobnej dopravy, efektívne koordinovať, integrovať a riadiť verejnú osobnú dopravu, čím sa zníži počet neproduktívnych kilometrov a neefektívnych súbehov autobusovej a železničnej dopravy a prispeje sa tak znižovaniu emisií skleníkových plynov v sektore dopravy. Pristúpi sa aj k zjednoteniu tarifných systémov dopravcov (investičný náklad) a umožní cestujúcim cestovať naprieč viacerými dopravcami, čím sa podporí atraktivita verejnej osobnej dopravy a prechod cestujúcich z neudržateľnej individuálnej automobilovej dopravy.
2. Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predpokladaný vplyv na ostatné environmentálne ciele, pričom sa zohľadňujú priame aj primárne nepriame účinky počas celého životného cyklu. Navrhovaná investícia povedie k zníženiu neproduktívnych kilometrov a neefektívnych súbehov autobusovej a železničnej dopravy a podporí atraktivitu verejnej osobnej dopravy ako alternatívy k individuálnej automobilovej doprave, čím sa prispeje k znižovaniu emisií skleníkových plynov a iných znečisťujúcich látok a hluku v sektore dopravy.

B. Oprávnené aktivity: Podpora rozvoja nízkouhlíkovej infraštruktúry musia spĺňať nasledovné podmienky DNSH:

1. Opatrenie v oblasti modernizácie tratí a znižovania dieselovej trakcie je oprávnené na oblasti intervencie 081, 086 s koeficientom zmeny klímy 100 %. Cieľ opatrenia a povaha oblasti intervencie priamo podporujú cieľ zmiernenia zmeny klímy rozvojom nízkouhlíkovej dráhovej infraštruktúry. Opatrenie je v súlade a bude rešpektovať ciele a opatrenia Nízkouhlíkovej stratégie rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 a jej aktualizáciu. Neočakáva sa, že opatrenie bude škodlivé pre adaptáciu na zmenu klímy.
2. Opatrenie, týkajúce sa výstavby alebo modernizácie infraštruktúry vo fáze realizácie projektovej prípravy – v územnom a stavebnom konaní¹/overení projektu stavby² sa očakáva posúdenie klimatického rizika a zraniteľnosti, pričom sa použijú klimatické prognózy v rámci celého radu budúcich scenárov, ktoré sú v súlade s očakávanou životnosťou navrhovaných objektov a zariadení. Vykoná sa najmä analýza povodňového rizika, rizík súvisiacich so zosuvom pôdy, rizík extrémnych výkyvov počasia a iných vplyvov, pričom sa stanovia segmenty, pre ktoré je potrebné zaviesť osobitné adaptačné riešenia. Závery posúdenia budú následne začlenené do návrhu opatrenia. Opatrenie je v súlade a rešpektuje Stratégiu adaptácie SR na klimatické zmeny (2018). Posúdenie klimatického rizika bude vykonané podľa štandardných kritérií a v rámci štandardných postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie (ak to bude relevantné) v súlade s platnou legislatívou, ktorá bude doplnená o samostatné ustanovenia upravujúce posudzovania vplyvov navrhovaných činností a strategických dokumentov na klimatickú zmenu. Opatrenia tejto Investície poskytujú zníženie časových strát železničnej dopravy prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie tratí. Zníženie podielu dieselovej trakcie je zároveň priamo úmerné znižovaniu emisií skleníkových plynov. Neočakáva sa, že opatrenia budú škodlivé vo vzťahu k zmenám klímy. V rámci elektrifikácie a zníženia podielu dieselových traktí sa predpokladá priaznivý vplyv na oblasť zmenu klímy. Nepredpokladá sa, že opatrenie by malo počas svojho životného cyklu významné negatívne vplyvy, či už priame alebo primárne nepriame účinky na tento environmentálny cieľ. Nepriaznivé dôsledky

¹ v konaniach do 31. 03. 2025 v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).

² v konaniach od 01. 04. 2025 v zmysle zákona č. 25/2025 Z. z. stavebný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Stavebný zákon).

zmeny klímy spôsobujú značné národohospodárske škody v jednotlivých hospodárskych odvetviach, sektor dopravy nevynímajúc. Preto je nevyhnutné, aby adaptačné opatrenia na zmenu klímy boli náležite zvažované v procese plánovania výstavby, či modernizácie dopravnej infraštruktúry a aby sa zabezpečilo, že investície v sektore dopravy budú odolné voči zmene klímy a prírodným katastrofám, ktoré so sebou prinášajú a zároveň umožnili realizáciu opatrení v iných oblastiach, napríklad v oblasti ochrany biodiverzity.

Forma preukázania splnenia podmienky DNSH zo strany žiadateľa:

Žiadateľ nepreukazuje splnenie tejto podmienky žiadnym dokumentom, nakoľko adaptačné riešenia na zníženie klimatických rizík pre nízkouhlíkovú infraštruktúru budú vyhodnotené v konaniach podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v stavebnom konaní/overení projektu stavby.

Spôsob overenia splnenia podmienky DNSH zo strany poskytovateľa:

Nakoľko sa zabezpečenie splnenia tejto podmienky uskutočňuje v konaniach podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v stavebnom konaní/overení projektu stavby, overenie splnenia tejto podmienky zo strany poskytovateľa nie je potrebné.

3. Investičné opatrenia budú v súlade s cieľom zabezpečenia toho, že minimálne 70 % odpadu na ktorý sa nevzťahujú výnimky (kategória 17 05 04 v Európskom zozname odpadov podľa Rozhodnutia Komisie 2000/532/ES) bude recyklovaného alebo inak materiálovo zhodnoteného, vrátane operácií zasypávania pomocou odpadu, ako náhrady za iné materiály, v súlade s hierarchiou odpadu a Protokolom EÚ o nakladaní s odpadmi zo stavieb a demolácií, ako aj národnou legislatívou - zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s prihliadnutím na najlepšie dostupné techniky a opätovného použitia materiálov, pričom budú využívať dostupné systémy triedenia stavebného odpadu. Zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov bude podliehať prísnyh legislatívnym normám, povoľujúce triedenie odpadov, ako aj ich odstránenie alebo opätovné využitie.

Forma preukázania splnenia podmienky DNSH zo strany žiadateľa:

Žiadateľ preukazuje splnenie tejto podmienky v procese realizácie projektu po vyprodukovaní stavebného odpadu, a to prostredníctvom dokladov preukazujúcich spôsob, akým bolo naložené so stavebným odpadom:

1. doklad o odovzdaní stavebných odpadov a odpadov z rekonštrukcie spoločnosti oprávnenej na nakladanie s odpadmi (spoločnosť oprávnená na zber odpadov, spoločnosť oprávnená na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie stavebných odpadov a odpadov z demolácií) – Príloha č. 4 metodického usmernenia k uplatňovaniu zásady „nespôsobovať významnú škodu“ s názvom Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním, ktorý obsahuje:
 - identifikáciu odovzdávajúceho – pôvodcu odpadu (realizátora stavebných prác),
 - identifikáciu stavby, z ktorej odpad pochádza,
 - identifikáciu spoločnosti oprávnenej na nakladanie s odpadmi, ktorá odpad preberá,
 - identifikáciu odpadu (katalógové číslo odpadu podľa prílohy č. 1 Katalógu odpadov),
 - spôsob nakladania s odpadom,
 - dátum odovzdania odpadu,
 - sumarizáciu údajov o vzniknutých stavebných odpadoch a o následnom nakladaní s nimi (na preukázanie splnenia požiadavky, že aspoň 70 % hmotnosti odpadu, ktorý je možné opätovne použiť, recyklovať alebo zhodnotiť, bolo recyklovaných alebo inak materiálovo zhodnotených).

2. doklad, preukazujúci oprávnenosť osoby, ktorá odpad podľa predchádzajúceho bodu preberá, nakladať s odpadom spôsobom, uvedeným v predchádzajúcom bode, t. j.:
 - a) súhlas podľa § 97 ods. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ak nakladanie s odpadom podlieha súhlasu) alebo
 - b) registráciu podľa § 98 ods. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ak nakladanie s odpadom nepodlieha súhlasu).

Spôsob overenia splnenia podmienky DNSH zo strany poskytovateľa:

Predmetnú podmienku overí poskytovateľ ako ďalšiu skutočnosť/zmluvnú podmienku pri poskytovaní príspevku najneskôr pred úhradou relevantnej ŽoP.

4. Neočakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, keďže je v súlade s národným programom riadenia znečisťovania ovzdušia. V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikované znenie) sa vo fáze skríningu v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie vyhodnotia významné vplyvy na základe opatrení prijatých na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok počas modernizácie železničnej infraštruktúry, ako aj výstavby nových električkových, trolejbusových tratí a cyklistickej infraštruktúry.

Pri stavebných prácach je potrebné prijať opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spolu s vykonávacou vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov. Opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok sú určované v konaniach podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v stavebnom konaní/overení projektu stavby.

Forma preukázania splnenia podmienky DNSH zo strany žiadateľa:

Žiadateľ nepreukazuje splnenie tejto podmienky žiadnym dokumentom, nakoľko opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok sú určované v konaniach podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v stavebnom konaní/overení projektu stavby.

Spôsob overenia splnenia podmienky DNSH zo strany poskytovateľa:

Nakoľko sa zabezpečenie splnenia tejto podmienky uskutočňuje v konaniach podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v stavebnom konaní/overení projektu stavby, overenie splnenia tejto podmienky zo strany poskytovateľa nie je potrebné.

5. Ak bude podporovaná činnosť predstavovať **výstavbu (resp. modernizáciu) električkových, trolejbusových, lanových dráh a špeciálnych dráh slúžiacich výhradne alebo prevažne pre prepravu osôb a súvisiacich prevádzkových objektov** dosahovať prahovú hodnotu od 100 m do 1 km stavebnej dĺžky, podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je predmetom zisťovacieho konania podľa § 18 ods. 2 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ak bude podporovaná činnosť predstavujúca **výstavbu (resp. modernizáciu) električkových, trolejbusových, lanových dráh a špeciálnych dráh slúžiacich výhradne alebo prevažne pre prepravu osôb a súvisiacich prevádzkových objektov** dosahovať prahovú hodnotu od 1 km stavebnej dĺžky vrátane, podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je predmetom povinného hodnotenia podľa § 18 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Forma preukázania splnenia podmienky DNSH zo strany žiadateľa:

Žiadateľ je **povinný predložiť relevantný platný dokument preukazujúci oprávnenosť z hľadiska plnenia požiadaviek v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie**, t. j. účinné záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania, resp. právoplatné rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní podľa právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2024 (s prihliadnutím aj na prechodné ustanovenia upravené v § 65a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)³, alebo právoplatné záverečné stanovisko podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Poznámka: „Stanovisko/vyjadrenie príslušného orgánu Okresného úradu Odboru starostlivosti o životné prostredie o tom, že predmetná navrhovaná činnosť, resp. jej zmena nepodlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie“ nie je relevantným dokumentom na preukázanie danej podmienky.

Podľa § 29 ods. 19 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania platnosť tri roky, ak príslušný orgán v záväznom stanovisku neurčil inak. Na návrh navrhovateľa môže príslušný orgán predĺžiť jeho platnosť o dva roky, a to aj opakovane, pričom celkový čas platnosti záväžného stanoviska zo zisťovacieho konania nesmie prekročiť sedem rokov.

Podľa § 37 ods. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má záverečné stanovisko platnosť tri roky, ak príslušný orgán v záverečnom stanovisku neurčil inak. Príslušný orgán predĺži jeho platnosť na návrh navrhovateľa o dva roky, a to aj opakovane, pričom celkový čas platnosti záverečného stanoviska nesmie prekročiť sedem rokov.

Spôsob overenia splnenia podmienky DNSH zo strany poskytovateľa:

Predmetná podmienka predstavuje podmienku poskytnutia príspevku a vyžaduje si kvalifikované overenie príslušným útvarom MŽP SR v procese konania o ŽoNFP.

6. Opatrenie je oprávnené pre oblasti intervencie 085 a 095 s koeficientom pre výpočet podpory environmentálnych cieľov 40 %. Opatrenie nebude mať škodlivý vplyv na biodiverzitu a ekosystémy, pretože:

- investičné projekty, na ktoré sa vzťahuje toto opatrenie, sa nebudú budovať v chránených lokalitách, ani nebudú mať negatívny vplyv na takéto lokality. Zabráni sa akémukoľvek rušeniu druhov alebo negatívnemu vplyvu na biotopy mimo týchto lokalít, a to tak vo fáze výstavby alebo modernizácie, ako aj počas prevádzky,
- očakávaný nárast hlukovej záťaže a zhoršenie imisnej situácie v okolí riešených lokalít v dôsledku modernizácie železničnej dopravy, výstavby nových električkových, trolejbusových tratí a cyklistickej infraštruktúry nebude natoľko významný, aby mal vplyv na najbližšie chránené územia a nenávratne poškodil dobrý stav a odolnosť ekosystémov,

³ Žiadateľ predkladá jeden z relevantných dokumentov.

- realizáciou opatrenia sa nepredpokladá negatívny vplyv na migračné trasy živočíchov, nakoľko projekty elektrifikácie sa budú realizovať na existujúcich železničných tratiach a výstavba nových električkových, trolejbusových tratí bude realizovaná v zastavanom území miest,
 - opatrenie bude predmetom posúdenia vplyvov na chránené územia, ako aj územia Natura 2000, ktoré bude spĺňať požiadavky smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení a smernice Európskeho parlamentu v platnom znení a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva (kodifikované znenie) v platnom znení a projekty budú posúdené podľa platnej legislatívy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.
7. Predložený projekt musí spĺňať požiadavky v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000 v súlade s ustanoveniami zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Forma preukázania splnenia podmienky DNSH zo strany žiadateľa:

Žiadateľ je povinný predložiť relevantný dokument preukazujúci súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000 v zmysle prílohy č. 5 metodického usmernenia k uplatňovaniu zásady „nespôsobovať významnú škodu“, a to jeden z nižšie uvedených:

1. **Stanovisko k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000** – vydáva organizácia ochrany prírody, t. j. Štátna ochrana prírody SR podľa § 65a ods. 2 písm. k) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov alebo Správa národného parku podľa § 65b ods. 3 v spojení s § 65a ods. 2 písm. k) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
2. **Stanovisko/vyjadrenie** podľa § 9 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, ak je to z obsahu stanoviska/vyjadrenia zrejmé – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad,
3. **Záväzné stanovisko** v špecifických prípadoch definovaných v § 9 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, ak je to z obsahu záväzného stanoviska zrejmé – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad,
4. **Odborné stanovisko** podľa § 28 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad v sídle kraja v kompetencii podľa § 67 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V relevantnom dokumente preukazujúcom súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000 sa uvedie stručný popis projektu, posudzované územia sústavy Natura 2000 a dôvod, prečo sa nepredpokladá významný vplyv na tieto územia. Dokumenty podľa bodu 1, 2 a 3 sa nevyžadujú vtedy, ak:

- projekt bol predmetom posudzovania vplyvov podľa § 18 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (predkladá sa právoplatné záverečné stanovisko),

- projekt bol posúdený v zisťovacom konaní podľa § 28 ods. 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (predkladá sa odborné stanovisko orgánu ochrany prírody podľa § 28 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Ak organizácia/orgán ochrany prírody stanovisko k možnosti významného vplyvu návrhu projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 nevydá z dôvodu nemožnosti jednoznačného vylúčenia nepriaznivého vplyvu, projekt je potrebné posúdiť v zisťovacom konaní podľa § 28 ods. 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Žiadateľ je v takom prípade povinný predložiť odborné stanovisko orgánu ochrany prírody podľa § 28 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Ak podľa odborného stanoviska orgánu ochrany prírody podľa § 28 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov nemožno vylúčiť pravdepodobnosť významného vplyvu projektu na územie európskej sústavy chránených území, či už samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom, návrh projektu podlieha podľa § 28 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa § 18 ods. 1 písm. g) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žiadateľ je v takom prípade povinný predložiť **relevantný platný dokument preukazujúci oprávnenosť z hľadiska plnenia požiadaviek v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie**, t. j. právoplatné záverečné stanovisko z posudzovania vplyvov podľa § 18 ods. 1 písm. g) zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spôsob overenia splnenia podmienky DNSH zo strany poskytovateľa:

Predmetná podmienka predstavuje podmienku poskytnutia príspevku a vyžaduje si kvalifikované overenie príslušným útvarom MŽP SR v procese konania o ŽoNFP.